

העם

הוי, השימחה לאיד

העסקנים הדתיים

למדו מחדש את

הכלל העברי העתיק:

תפסת מרובה לא

תפסת. אחרי שיכונן

הניצחון באה

ההתפכחות.

מכל השמחות, השימחה החזקה ביותר היא השימחה לאיד. בייחוד בישראל.

השבוע שמחו המוני ישראל לאידם של הפוליטיקאים הדתיים. בשיבוע שבועות הצליחו אלה לעורר בקרב הציבור נחשול כזה של שינאה, עד כי מנהיג רתי בכיר טען כי עיתוני ישראל כותבים על המחנה הדתי כפי שכתבו עיתוני הנאצים על היהודים.

היתה זאת, כמובן, הגזמה גסה. אך אין ספק כי מעולם לא הושמעו פומבית דברים כה רויישינאה נגד הדתיים כמו בתישעה שבועות אלה.

מצאו את עצמם לפתע בחנות ממתקים נטושה.

במצב החדש היה עליהם להנהיג בי חוכמה ובהתאפקות, להציג דרישות מינימליות. אולם הם לא היו מסוגלים לכך. שיכרוהניצחון העביר אותם על דעתם, וההתחרות ביניהם הגבירה את התאווה.

הדרישות של הדתיים הרקיעו שחקים. תקציבי ענק, ג'ובים, עמדות מפתח מדיניות וכלכליות, כיבודים. היה נדמה לציבור החילוני כאילו פשטו עלוקות על גב המדינה. הגילויים — מיספר בחורי הישיבה המשתמשים — קרוב ל-20 אלף — שפכו שמן על המידור.

התוצאה היתה נחשול של התנגדות, מעין אינתיפאדה חילונית נגד הדתיים. קצינים ונכבדים מלחמה מחו על שיחרור בחורי הישיבה, המונים הפגינו נגד תביעות הדתיים, עניין "מיהו יהודי" גרם להתקוממות של יהודי אמריקה. הסיסמה "אני חילוני חרד" הופיעה על השמשות של מאות מכוניות. נוער התארגן נגדם (ראה להלן).

בועת יסבון. כאשר התפוצצה בועת היסבון, והליכוד הגיע לירי הסכם עם המערך, פרצה השימחה מליבו של הציבור החילוני. שימחה זו סללה את הדרך לפני הממשלה החדשה, שהתקבלה על ידי רבים כנאוה. יללות העסקנים הדתיים, שהטווח בפני הליכוד האשמות של בגידה, נש-

נראה כי שמיר לא למד דבר בימים האחרונים, שבהם חל מיפנה היסטורי במרחב.

אש"ף חדל מלהיות צל. הוא הפך כוח ממשי מאוד.

עובדות, לא מילים. לניצחון יש אבות רבים. השבוע נמצאו אבות ואמהות להסכם האמריקאי-פלסטיני, שהביא להכרזת יאסר ערפאת בזווה ולפתיחת ההיברות בתוניס. החל בשבוע החודש השנתי, סטן אנדרסון, וכלה בעסקנית היהודית ריטה האוור, טענו הכל שהם שיכנעו את ערפאת ו/או את ג'ורג' שולץ.

יתכן שכל אלה תרמו תרומה מיזעית לצעד הגדול, אך הוא לא היה תלוי במעשיו של איש. גם המילים המדויקות של ערפאת לא היו אלא עניין מישני. הן היו דרושות לאמריקאים כדי להסוות את העובדה שחל שינוי היסטורי בעמדתם. לשינוי עצמו לא גרמו מילים, אלא עובדות פוליטיות מוצקות (ראה הודון).

ברגע שהאמריקאים הודיעו על פתיחת ההיברות עם אש"ף, החל מיד רוץ עולמי לעבר יאסר ערפאת. מדינות אחרות פתחו בהיברות רישמית, רבות הכירו במדינה הפלסטינית, ניתן מעמד חדש לגנציני אש"ף בכירות רבות, על ערפאת עצמו ירד מטר של הומנות לביקורים ממלכתיים.

העובדה שעצרת האו"ם הצביעה כמעט פה אחד להזמין את ערפאת לז-

טורר כלשהו ויכל לשנות מצב זה ול- החזיר את השעון אחורה, היא אבסורדית. עניין הטרור אינו אלא תירוץ ב- מישחק הבינלאומי. שום מעשה של כל צד שהוא לא יבטל את העובדות שנוצרו.

להיפך: כל מעשה הטרור גדול, מע- תה והלאה, יעורר את החשד שזוהי פר- כוקציה ישראלית, ויפגע בישראל דור- קא.

כוח אר"ם. רעיונות אחרים המרח- פים בחלל עדיין לא זכו בהסכמה עול- מית אמיתית. ביניהם:

● טיגית ישראל מהשטחים הפלס- טיניים עוד לפני קום השלום, ומסירתם לידי כוח של האו"ם. העצרת אמנם קיבלה הצעה זו, אך לא מתוך שיכנוע אמיתי. אך הרעיון עשוי לצבור תנופה אם תיראה ישראל כמדינה סרבנית, או- יבת השלום.

● הקמת ועדה של חמשת הגדולים, כהכנה לוועידה בינלאומית. רעיון סוב- יטי-צרפתי זה, שהושמע בפי ערפאת, לא התקבל עדיין כהצעה ממשית, אך גם זה יכול להשתנות, אם לא תתגלה דרך אחרת להתקדמות.

הצל לא ייעלם. ישראל אינה יכול- לה עוד לשנות את הקונסנזוס הבינל- אומי. הוא נוצר בתהליך ארוך, וצעריו האחרונים של ערפאת השלימו את הת- הליך.

לעומת זאת יכולה ישראל להשפיע על המשך התהליך לביצוע הרצון ה- בינלאומי. היא יכולה עדיין לנקוט יוז- מה. אך כאשר יצחק שמיר מקווה כי "הצל ייעלם", אין הוא מסוגל לעשות דבר.

מי שלוחם בצללים, אינו מסוגל להתמודד עם המציאות כמות שהיא.

נוער

לתפוס את

אלוהים בביצים

הם הפנינו ליר הכנסת

במחאה על איגיוס

בני הישיבות. הצלחה

מסחררת. התוכניות

לעיתיד עוד גרולות

ונצורות.

רזון בר

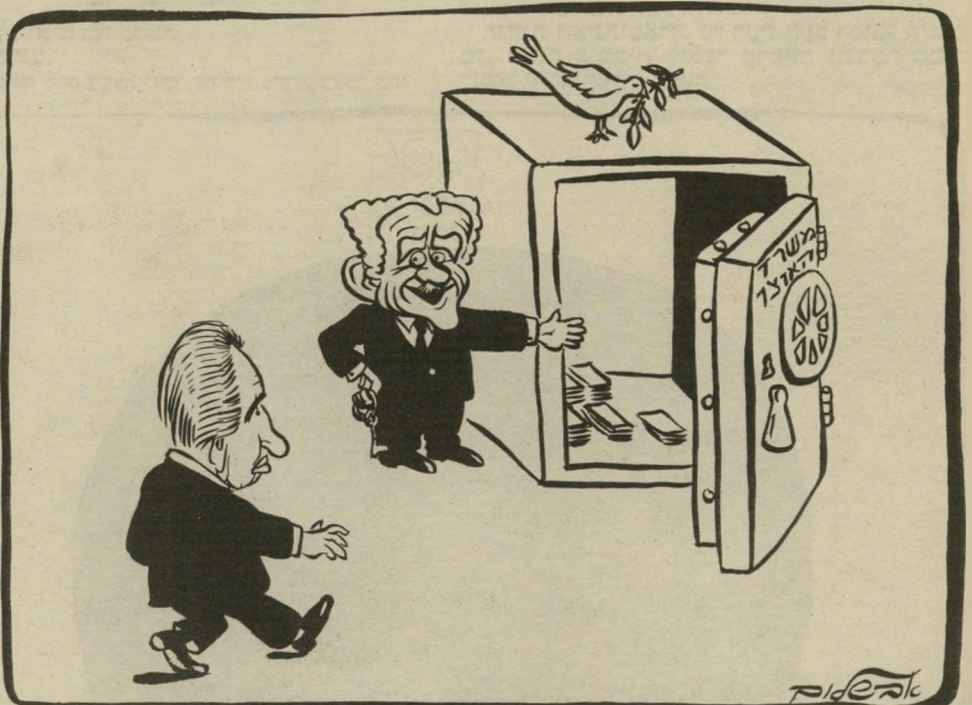
הבוקר שלאחר הבחירות. תרמה פשטה בעם. משהו המעורב עם ניצנים ראשונים של פחד. "השחורים מש- תלטים עלינו", אמרו הכל באותו יום ברחובות. הרגשה של יאוש, חוסר-א- נים, של אין מה לעשות, והכל מונח בידי הפוליטיקאים האינטרסניים, שם למעלה, בצמרת.

בית הספר רנה קאסן. שיעור-מתמ- טיקה. מי בכלל הקשיב למורה? מישהו הרים ידו וביקש לצאת לשרותים, בדרך פגש אחד, שחזר משם, והחליף איתו מבט. דני סירקין הבין את המבט ואמר: "מיכאל, חייבים לעשות משהו, אחרת הכל יישרף!"

לגיים, ועכשיו. קשה לנוער ל- ארגן קבוצת מחאה. אך לדני ומיכאל הצטרפו במהרה עוד שישה מחבירים, (חמישה נערים ונערה אחת) ויחד גיבשו דרך משותפת.

דני סירקין: "לא רצינו להקיף נושא רחב, אלא להתרכז. בתחילה חשבונו על כל הנושא של כפייה רתית. אבל לבי- סוף החלטנו שלא כדאי ובחרנו, מתוך הערך העצום הזה, בפלח שמצאנו ב- צענינו הכי פחות, והוא איגיוס כני- ישיבות לצה"ל."

אורי גולדפילם: "מצאנו מיד היענות בכל יתר בתי הספר בירושלים. ראינו שטוב להתמקד בעניין של הגיוס, כי כל היתר מקבל מיד אופי שמאלני. אחד (המשך בעמוד 8)

"תיכנס, בבקשה!"

מעו באוזני הציבור כמוסיקת ירקע נעי- מה.

הדתיים הגדישו את הסאה. המצ-י אות החזירה אותם כמעט למימריהם ה- טיביעיים.

הארץ מילחמה בצללים

מי שנוחם בצללים

אינו יכול להתייחס

למציאות. מול פני

המציאות החדשה.

עומדת ישראל

חסרת-אונים.

"הצל של אש"ף, המעיב על יחסי ישראל-ארצות-הברית, ייעלם," ניבא יצחק שמיר באוזני השגריר האמריקאי הפורש, תומאס פיקרינג.

כ שנשאל וינסטון צ'רצ'יל ה- קשיש מה שלומו, התברר: "בהש- וואה לאלטרנטיבה, טוב מאוד."

האלטרנטיבה היתה, כמובן, המוות. רבים שיישאלו על טיב הממשלה ה- חדשה בישראל, עשויים לתת תשובה דומה: בהשוואה לאלטרנטיבה, היא בס- דר.

על כך נמוש עכשיו הוויכוח: האם ממשלה זו טובה או רעה מן האלטרנטיבה?

הסיוט של שמיר

ל באורה הדבר פשוט. האלטר- נטיבה לממשלה "רחבה" זו היתה ממשלה צרה, לאומנית-חרדית.

אין ספק כי ממשלה זו היתה מביאה לאסון. על רקע ההתפת- חויות הבינלאומיות, היא היתה נראית כהכרזת-מלחמה על ה- קהילה הבינלאומית הסכנות שהיו צפויות ממנה:

● **הקמת הסיטונות של התנחלויות,** כפי שהובטח לשלוש סיעות הימין הקיצוני ולמפלג"ל, היתה התגרות בוטה בדעת-הקהל העולמית, התובעת כמעט פהאחד כינון שלום ישראל-פלסטיני, המבוסס על החזרת השטחים הפלסטיניים וכינון מדינה פלסטינית לצד ישראל.

● **תיקון החוק "מיהו יהודי"** היה גורם לכריתת גט בין ישראל וחלק גדול מן היהדות האמריקאית, רווקא בשעה שתמיכת הקהילה היהודית היתה דרושה כדי למנוע תמיכה אמרי- קאית מאסיבית באש"ף.

● **המשבר הצפוי במשק** היה פורץ ביתר שאת, מבלי שממשלה כי זאת יכלה להושיע.

מבחינתו של יצחק שמיר, היתה ממי- שלה כזאת מהווה סיוט:

● **המשבר הכלכלי** היה נרשם כולו על-יחשבון הליכוד.

● **בירודה של ישראל** בעולם היה נרשם גם הוא על-יחשבון הליכוד.

● **הרכב הממשלה** — ובה שבע סיעות קטנות וקטנטנות — היה חושף אותה לסחיטה יומיומית מצד סיעות, שהיה בכוחן להפיל את הממשלה בכל רגע.

● **כל ממשלות העולם,** ובראשן ממשלת ארצות-הברית, היו מתייחסות לממשלה כזאת מן הרגע הראשון כי איבה.

משום כך לא רצה שמיר בממשלה כזאת מן הרגע הראשון חתר להקמת ממשלה רחבה בראשותו, כדי שיוכל לסיים את הקאריירה הפוליטית שלו כמנהיג כלל-לאומי.

האיום בהקמת ממשלה צרה לא היה אלא איוב-סרק, חלק מ- מלחמת-עצבים מוצלחת שבה הוכיח שמיר שוב שיש לו עצי- בים טובים — אותם העצבים שעמדו במיבחנו עוד בימים כי שנמנה עם ראשי לח"י ותיכנן את מיבצעיו.

ייתר רע, ייתר טוב

אם היה כדאי למיפלגת-העבודה להיכנס לממשלה הרחבה הזאת?

בפי המתנגדים היו נימוקים טובים מאוד נגד הרעיון — ארי- תם הנימוקים עצמם שהמריצו את שמיר לתמוך ברעיון. בין השאר:

● **ממשלה לאומנית-חרדית** זו היתה מעוררת התנגדות עזה מאוד בקרב הציבור, הן בגלל חלקה החרדי, הן בגלל חלקה הלאומני.

● **המשבר הכלכלי הצפוי,** בידור ישראל בעולם וההגברה הצפויה של האינתיפאדה היו נזקקים על חשבון ה- ליכוד.

● **אפשר היה לקוות** כי ממשלה זו